

Lokalna narada obywatelska „Zielony Budżet Cieszyna” - podsumowanie -

Ogłoszenie o naborze

Ogłoszenie o lokalnej naradzie obywatelskiej „Zielony Budżet Cieszyna” zostało zamieszczone na stronie internetowej <https://www.cieszyn.pl/aktualnosci/8762/narada-obywatelska-zielony-budzet-cieszyna> w dniu 30 września 2025 r. oraz w mediach społecznościowych.

Zgłoszenia

Do udziału w naradzie w wyznaczonym terminie naboru (1-17 października 2025 r.) zgłosiło się 10 osób, w tym 7 kobiet i 3 mężczyzn. Z uwagi na mniejszą liczbę zgłoszeń niż planowana liczba uczestników/czek (24 osoby), nie było potrzeby losowania osób uczestniczących w naradzie.

Miejsce i termin narady

Narada odbywała się 24 października 2025 r. w godzinach 17:30-20:30, w Zamku Cieszyn (sala konferencyjna w budynku A – tzw. Oranżerii).

Uczestnicy i obserwatorzy narady

W naradzie wzięło udział 10 uczestników/czek, w tym 7 kobiet i 3 mężczyzn, w następujących przedziałach wiekowych: 26-40 lat – 2 osoby, 41-60 lat – 5 osób, powyżej 60 lat – 3 osoby.

Ponadto w charakterze organizatorów i/lub obserwatorów (osób nie biorących aktywnego udziału w pracach) podczas narady obecnych było 9 przedstawicieli/ek władz samorządowych oraz miejskich jednostek organizacyjnych.

Przebieg narady

Naradę prowadziły:

- moderatorka – Joanna Machowska (Fundacja Jana Plac),
- ekspertka – Agnieszka Sobol (Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy).

Moderatorka otworzyła naradę i przedstawiła planowany jej przebieg oraz obowiązujące w trakcie jej trwania zasady. Szczególną uwagę zwróciła na rolę moderatora, eksperta oraz obserwatorów. Po przedstawieniu zasad poproszono wszystkich obecnych o przedstawienie się (imię i nazwisko, reprezentowana organizacja/środowisko). Ekspertka przedstawiła prezentację pt. „Uwarunkowania, założenia i doświadczenia rozwoju zielonych budżetów w Polsce”, omawiając m.in. doświadczenia samorządów lokalnych związanych z wdrażaniem zielonych budżetów obywatelskich.

Moderatorka przedstawiła 3 zagadnienie do dyskusji:

1. **Co należałoby rozumieć pod terminem „zielony”?** Czy tylko inwestowania w nowe tereny zieleni lub rewaloryzację/modernizację istniejących? Czy również zadania różne np. z zakresu BZI/NBS – np. zbiorniki/niecki retencyjne lub z zakresu dot. zwierząt bezdomnych? Czy należy objąć działania miękkie (edukacyjne)? Czy katalog takich działań powinien być zamknięty czy określony bardzo szeroko?

2. ***W jakiej formie należałyby realizować „Zielony Budżet Cieszyzna”?*** Jako odrębny system/rozwiązanie? Jako wyraźnie wydzielona pula w budżecie obywatelskim? Jako działania preferowane w budżecie obywatelskim? Czy to powinny być działania/propozycje realizowane przez służby komunalne (tak jest teraz) czy np. jako dotacje do organizacji pozarządowych, finansowe wsparcie zespołów sąsiedzkich, inicjatywy lokalne (z finansowym udziałem inicjatorów)?
3. ***Czy w „Zielonym Budżecie Cieszyzna” należy przyjąć pewne rozwiązania takie jak: ograniczenie maksymalna wysokości środków przeznaczonych na jeden projekt (tak jest w obecnym budżecie obywatelskim) oraz ograniczenia lokalizacyjne (równomierne rozłożenie w tzw. dzielnicach Cieszyzna, co należałoby preferować przy wyborze projektów do głosowania)?***

Uczestnicy/czki narady podzielili się na trzy stoliki, przy każdym ze stolików wyłoniono lidera. Każdy ze stolików otrzymał jako temat jedno z powyższych zagadnień do dyskusji i wypracowania propozycji rozwiązań/rekomendacji dla władz samorządowych. Po ok. 20 minutach dyskusji nad danym zagadnieniem uczestnicy/czki przechodzili do innego stolika, tak aby każdy mógł odnieść się do każdego ze wskazanych zagadnień, przy czym liderzy pozostawali przy swoich stolikach, aby przedstawić dotychczasowe ustalenia i zanotować nowe propozycje lub uwagi.

Po zakończeniu prac w grupach poszczególni liderzy przedstawiali na forum narady wypracowane rozwiązania. W toku dyskusji uczestnicy/czki narady zdecydowali, że wszystkie wypracowane propozycje będą rekomendacjami narady obywatelskiej dla władz samorządowych, przy czym tylko w przypadku zagadnienia nr 2 będzie możliwość zgłoszenia nad wybranym rozwiązaniem. Przyjęto formułę, w której każda z osób biorących udział w naradzie mogła wskazać hierarchię rozwiązań od najbardziej do najmniej preferowanego (przyznając odpowiednio 3, 2 i 1 punkt).

Rekomendacje dla władz samorządowych

Wypracowane w toku narady rekomendacje:

Ad. 1. Co należałoby rozumieć pod terminem „zielony”?

Jak szeroko rozumiemy budżet? (załącznik nr 1 do podsumowania).

- *działania edukacyjne i szkoleniowe dla dorosłych*
- *działania: rozszczelnianie, nasadzenia gatunków rodzimych, usuwanie gatunków inwazyjnych*
- *wykup terenów pod zielen – zabezpieczenie terenów [np. przez zabudowę]*
- *waloryzacja i inwentaryzacja przyrodnicza*
- *retencja wody (projekty zwiększające ret.[encję])*
- *profesjonalna pielęgnacja zasobów (drzewa / krzewy/ zatrudnienie fachowców)*
- *renaturalizacja wód*

Ad. 2. W jakiej formie należałyby realizować „Zielony Budżet Cieszyzna”?

W jakiej formie organ.[izacyjnej] realizujemy ZBO [zielony budżet obywatelski]? (część BO [budżetu obywatelskiego] lub samodzielnie) – wady, zalety (załącznik nr 2 do podsumowania).

a) *jako część BO:*

warunek: - czytelny regulamin BO; - zespół ekspertów; - jawna dyskusja nad zgłoszonymi projektami; wskazanie miejsc do realizacji BO, w tym zapisy mpzp [miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego];

wady: - nieporównywalne projekty; - brak procentowego udziału ZBO w BO;

zalety: - jedna, wspólna procedura;

b) *jako samodzielny ZBO:*

warunek: - zagwarantowanie środków w budżecie miasta; - wpisanie w stałe zadania miasta;

wady: - brak środków w budżecie miasta na ZBO;

zalety: - łatwiejsze porównanie projektów; - określona pula środków;

c) inna forma np. czyn społeczny:

warunek: - edukacja obywatelska (komitety społeczne);

wady: - brak aktywności społecznej;

zalety: - aktywizacja społeczna; - większe poszanowanie dla wykonanego zadania; - budowanie wspólnoty.

W wyniku głosowania (w którym udział wzięło 7 osób) propozycja samodzielnego ZBO uzyskała 21 pkt., ZBO jako części BO – 7 pkt., inna forma np. czyn społeczny – 14 pkt.

Ad. 3. Czy w „Zielonym Budżecie Cieszyna” należy przyjąć pewne rozwiązania takie jak: ograniczenie maksymalna wysokości środków przeznaczonych na jeden oraz ograniczenia lokalizacyjne? (załącznik nr 3 do podsumowania).

- [naczelną zasadą powinna być] *jawność*
- ocena [zgłaszanych projektów] – *ujawniać publicznie oceny na spotkaniach*
- [powołać] *panel ekspertów- eko - publiczna debata/spotkanie, - jawność ocen i procesu oceny*
- [określić] *zasady i priorytety: - techniczne wytyczne, - równowaga lokalizacyjna, - jak wybierać, - jak głosować,*
- [opracować i przyjąć] *politykę zieleni miasta*
- [powołać] „Zielony Cieszyn” [jako] *samodzielna jednostka: - wydzielony budżet, - edukacja, - [określić] koszty utrzymania inwestycji partycypacyjnych, - [przyjąć] standardy utrzymania, pielęgnacji zieleni i ich realizacja, - [wdrożyć] zielony wolontariat, - [opracowywać] roczny raport działań – publikowany, - [stosować aplikację] naprawmy to – mapa zielonego Cieszyna – interwencje*
- [przeznaczyć] *1 mln [zł z podziałem na] BO 500 000 zł [i] ZBO 500 000 zł - 70% projektów na terenach biologicznie czynnych (zalesienie w Cieszynie jest na poziomie 7%)*
- [przyjąć podział] *na 5 regionów, części, dzielnic Cieszyna*
- [powołać] *zespół ds. realizacji BO i ZBO [którego zadania to] - aktywizacja, - monitoring, - kontrola, [oraz inspirowanie do] - dzielenia się doświadczeniem, wymiany i sadzenia roślin, - [otwarcia dla wszystkich] działek [czyli rodzinnych ogrodów działkowych], - [popularyzowania zasady] Aktywny senior*

Ewaluacja

Siedmioro spośród uczestników/czek narady po jej zakończeniu wypełniło i oddało kupon ewaluacyjny (według wzoru dostarczonego przez Fundację Stocznia – załącznik nr 4 do niniejszego podsumowania). Zestawienie statystyczne odpowiedzi przedstawia się następująco:

Płeć uczestników/czek narady: 7 kobiet.

Wiek uczestników/czek narady (w przedziałach wiekowych): <18 – 0, 18-24 – 0, 25-30 – 0, 31-40 – 1, 41-50 – 2, 51-60 – 1, 60+ – 3.

Przed naradą...

- miałam_em już wiedzę w temacie: **TAK – 6, NIE – 1**
- temat był dla mnie ważny: **TAK – 7, NIE – 0**
- miałam_em wyrobione zdanie (własną opinię): **TAK – 4, NIE – 3**

Dzięki naradzie wiem...

- na czym polegają wyzwania związane z tematem: **TAK – 6, NIE – 1**

- jakie są propozycje gminy na dojście do pożądaných rozwiązań: **TAK – 4, NIE – 3**
- że mogą mieć wpływ na kształt zielonej transformacji w gminie: **TAK – 5, NIE – 2**

Po naradzie...

- mam nową wiedzę, lepiej rozumiem temat: **TAK – 6, NIE – 1**
- temat jest mi bliższy i ważniejszy niż przedtem: **TAK – 4, NIE – 3**
- zmieniłam_em zdanie: **TAK – 1, NIE – 6**

Opracował:

Aleksander Dorda

Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa

Urząd Miejski w Cieszynie

Cieszyn, 28 października 2025 r.

Załącznik nr 1

Formularz kuponu ewaluacyjnego

**INSTRUMENTY WŁĄCZANIA MIESZKAŃCÓW
W TWORZENIE ZIELONYCH ROZWIĄZAŃ
Cieszyn, 24 października 2025**

przerwij kupon
w odpowiednich
miejscach

wrzuć przetrwany
kupon do pojemnika

Przed naradą...

... miałam_em już
wiedzę w temacie

☐ TAK ☐ NIE

... temat był dla
mnie ważny

☐ TAK ☐ NIE

... miałam_em wyrobione zdanie
(własną opinię)

☐ TAK ☐ NIE

Dzięki naradzie wiem...

... na czym polegała
wyzwania związane z
tematem

☐ TAK ☐ NIE

... jakie są propozycje
gminy na dojście do
pożądaných rozwiązań

☐ TAK ☐ NIE

... że mogę mieć wpływ
na kształt zielonej
transformacji w gminie

☐ TAK ☐ NIE

Po naradzie...

... mam nową wiedzę,
lepiej rozumiem temat

☐ TAK ☐ NIE

... temat jest mi
bliższy i
ważniejszy niż
przedtem

☐ TAK ☐ NIE

... zmieniłam_em
zdanie

☐ TAK ☐ NIE

pleć

kobieta ☐ mężczyzna ☐ inna ☐

wiek

<18 ☐ 18-24 ☐ 25-30 ☐ 31-40 ☐ 41-50 ☐ 51-60 ☐ 60+ ☐

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

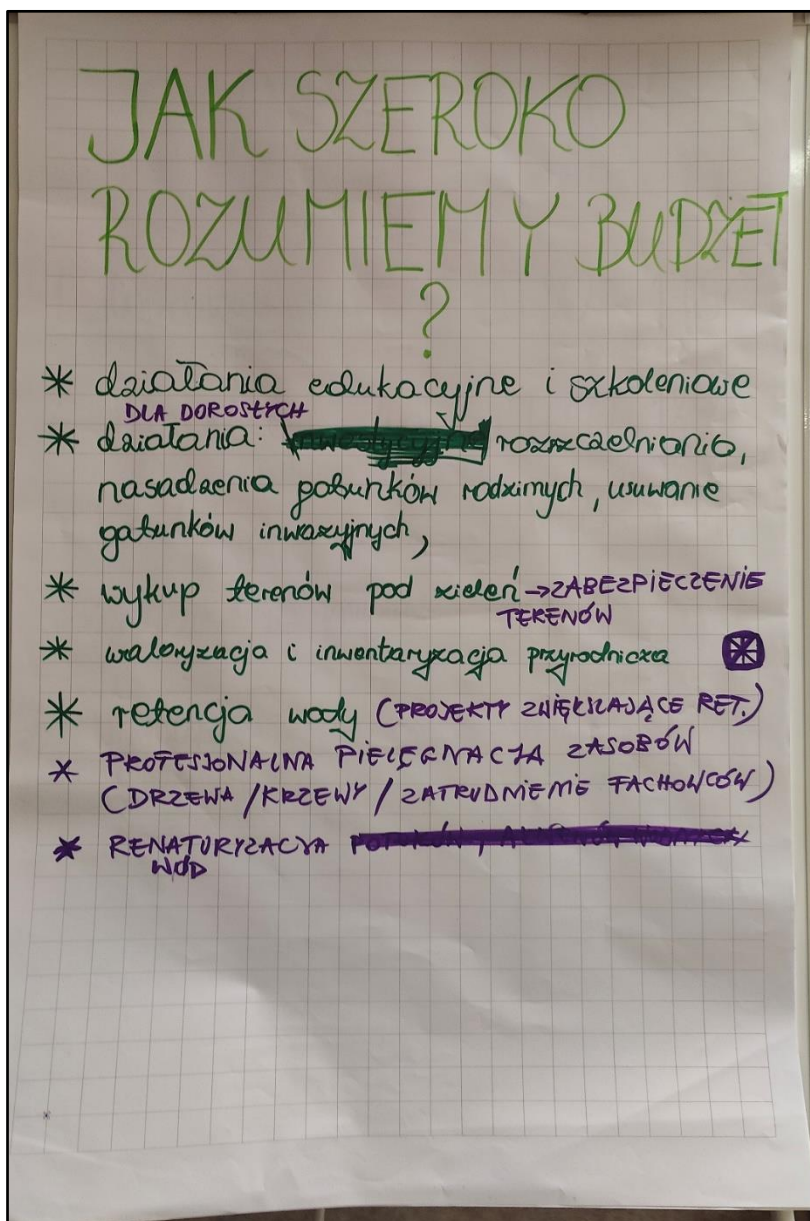
 Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

 Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Załącznik nr 2
Rekomendacje – zagadnienie nr 1

Działania projektu realizują zadanie publiczne Przeprowadzenie działań edukacyjnych, badawczo-rozwojowych oraz działań szkoleniowo-doradczych w obszarze zielonej i energetycznej transformacji, realizowane w ramach Inwestycji G1.1.4 Krajowego Planu Odbudowy (wskaźnik G9G), realizowanego na zlecenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej.